‘Ali ibn Abi Talib – Amir al-Mu’minin och den fjärde rättledda kalifen

Innehåll

- Imam ‘Ali ibn Abi Talib
- Hans väg till islam
- Hijran till Medina
- Barn
- Hustrur
- Hans gärningar under Profeten ﷺ
- Hans kalifat
- Hans viktigaste strider
- Slaget vid al-Jamal
- Slaget vid Siffin
- Slaget vid al-Nahrawan
- Vem dödade ‘Ali?

Imam ‘Ali ibn Abi Talib

‘Ali ibn Abi Talib är Profetens ﷺ kusin, svärson och en av de främsta sahaba. Han är en av de tio som lovats paradiset, en av de första som

antog islam och en av islams största hjältar. Han växte upp i Profetens hem efter att Profetens farfar ʻAbd al-Muttalib dött, och han formades av Profetens ﷺ karaktär, tro och visdom.

Hans fullständiga namn är: **ʻAli ibn Abi Talib ibn ʻAbd al-Muttalib ibn Hashim ibn ʻAbd Manaf ibn Qusayy ibn Kilab ibn Murra ibn Kaʻb ibn Luʼayy ibn Ghalib ibn Fihr ibn Malik ibn al-Nadr.**

- **Fader:** AbU Talib — Profetens farbror, en av Qurayshs ledare och ansvarig för pilgrimsbrunnarna.
- **Moder:** Fatima bint Asad — en av de första som antog islam.
- **Syskon:** Talib, ʻAqil, Jaʻfar, Umm Hani, Jumanah.
- **Födelse:** Mekka, omkring år **600 e.Kr.**

Hans väg till islam

ʻAli var den **förste av barnen** som antog islam. Han var då omkring **8–9 år** gammal. Anas ibn Malik berättar:

> ”Profeten sändes på en måndag, och ʻAli antog islam på tisdagen.”

Han bad tillsammans med Profeten ﷺ och Khadija redan från första dagen. Han deltog i bojkottperioden i *Shiʻb Abi Talib* och följde Profeten ﷺ i hans svåraste stunder.

Hijran till Medina

När Quraysh planerade att mörda Profeten ﷺ bad han ʻAli att sova i hans säng för att vilseleda angriparna. ʻAli riskerade sitt liv för Profeten ﷺ och blev därmed ett av de största exemplen på mod och lojalitet.

Han stannade tre dagar i Mekka för att återlämna folks ägodelar som Profeten hade i förvar. Sedan begav han sig till Medina, där Profeten ﷺ väntade på honom i Quba. Hans fötter var blodiga av den långa vandringen.

Profeten ﷺ sade till honom:

> ”Du är min bror i denna värld och i nästa.”

Barn

Barn med Fatima al-Zahraʼ:

- al-Hasan
- al-Husayn
- Zaynab
- Umm KulthUm

Övriga barn: Muhammad al-Akbar, Muhammad ibn al-Hanafiyya, Omar, Muhammad al-Awsat, al-ʻAbbas, Othman, Jaʻfar, ʻAbd Allah, AbU Bakr, Obayd Allah, Yahya, Muhammad, Ramlah, Umm al-Hasan, Ruqayya.

Hustrur

- Fatima al-Zahraʼ bint Muhammad ﷺ
- Khawla bint Jaʻfar
- al-Sahbaʼ (Umm Habiba) bint Rabiʻa
- Imama bint Abi al-ʻAs
- Umm al-Banin Fatima bint Hizam
- Layla bint MasOd
- Asmaʼ bint Omays
- Umm Saʻid bint Orwa
- Mahya bint Imriʼ al-Qays

Hans gärningar under Profeten ﷺ

ʻAli var en av Profetens närmaste och mest betrodda följeslagare:

- **Skrivare av uppenbarelsen**
- **Sändebud** till stammar för att kalla dem till islam
- **Deltog i alla strider** utom TabUk
- **Skrev Hudaybiyya-fördraget**

- **Sändes till Jemen**, där hela stammen Hamdan antog islam genom honom
- **Känd för sin rättvisa**, och Profeten utsåg honom till domare i Jemen

Han var en av islams främsta krigare och stod vid Profetens sida i Badr, Uhud, Khandaq och Khaybar.

Hans kalifat

Efter mordet på Othman må Allah vara nöjd med honom svor muslimerna trohetseden till ʻAli, trots att han själv inte sökte makten. Han blev kalif den **25 Dhu al-Hijja år 35 e.H.**

Riket var då enormt: från Egypten till Persiens höjder, Sham och Arabiska halvön. Situationen var instabil och fitna hade redan börjat spridas.

Trots svårigheterna genomförde han viktiga reformer:

- organiserade polisstyrkan
- byggde domstolar (Dar al-Mazalim)
- grundade fängelser
- utvecklade undervisning i fiqh och grammatik
- beordrade AbU al-Aswad al-Duʼali att sätta vokaltecken i Koranen

Hans viktigaste strider

Slaget vid al-Jamal (36 e.H.)

ʻAʼisha, Talha och al-Zubayr krävde snabb *qisas* för mordet på Othman. ʻAli ville vänta tills situationen lugnat sig. Fitna-makare tände striden mellan dem. Slaget slutade med:

- Talhas och al-Zubayrs död
- ʻAʼishas återvändande till Medina med full respekt

Slaget vid Siffin (37 e.H.)

Muʻawiya vägrade ge trohetseden innan *qisas* genomförts. Förhandlingar pågick i 100 dagar. Striden varade i en vecka. När ʻAli var nära seger höjde Muʻawiyas armé mushaf på spjuten. Detta ledde till skiljedom — som

i sin tur ledde till fortsatt splittring.

Slaget vid al-Nahrawan (39 e.H.)

ʻAli stred mot kharijiterna, som brutit sig loss efter Siffin och börjat döda muslimer. Han besegrade dem i en avgörande strid.

Vem dödade ʻAli ibn Abi Talib?

En kharijit vid namn **ʻAbd al-Rahman ibn Muljam** låg i bakhåll för ʻAli när han gick till fajr-bönen i Kufa. Han högg honom med ett förgiftat svärd i huvudet.

ʻAli levde i tre dagar innan han dog **natten till 21 Ramadan år 40 e.H.**, vid **64 års ålder**. Hans söner al-Hasan och al-Husayn tvättade och begravde honom. Ibn Muljam avrättades därefter.

ʻAlis död markerade slutet på de rättledda kalifernas era och början på en ny fas i islams historia.

Källor

- Ibn Hisham – *al-Sira al-Nabawiyya*
- Ibn Saʻd – *al-Tabaqat al-Kubra*
- Ibn al-Athir – *Usd al-Ghaba*
- al-SuyUti – *Tarikh al-Khulafaʼ*
- Ibn ʻAsakir – *Tarikh Dimashq*
- al-Tabari – *Tarikh al-Umam wa-l-MulUk*
- Ibn al-Jawzi – *Manaqib Omar*
- Ibn al-Athir – *al-Kamil fi al-Tarikh*
- al-Baladhuri – *FutUh al-Buldan*